

FILMFESTIVAL

Morgen in het Ketelhuis Amsterdam: DOCSFFAIR, met documentaires en films voor en door jongeren.

Vergankelijke tekeningen roepen jeugdherinneringen op

'Krijt' is niet louter kinderspel

door Paola van de Velde

Zeg 'krijt' en vrijwel iedereen denkt onmiddellijk aan zijn kindertijd. Aan de juf die met sierlijke letters op het schoolbord schreef of aan urenlang onbezorgd buitenspelen (van stoepkrijten en hinkelen tot schooltjespelen). Kunsthal Kade in Amersfoort roept deze zomer die zoete herinneringen op met een tentoonstelling waarin de hoofdrol is weggelegd voor dit nostalgische tekenmateriaal.

Niet minder dan zeventien Nederlandse kunstenaars

werden gevraagd speciaal voor *Krijt* nieuw werk te maken. Hoewel de meesten van hen gedreven tekenaars zijn, had het merendeel nooit eerder serieus met bordkrijt gewerkt. Het resultaat is echter indrukwekkend. Krijt is zoveel meer dan louter kinderspel. Zo maakte Arno Kramer een monumentale, poëtische muurtekening, waarin een hert, wolven en bloemen gecombineerd zijn met kleine, eerder door hem vervaardigde portretten, die als collage-achtige elementen in het grote geheel zijn opgenomen.

De Leidse tekenares Hanneke Francken, bekend om haar gedetailleerde en dynamische natuurtekeningen, presenteert een fraaie, ruim drieënhalve meter lange tekening in gekleurd krijt op schoolbordverf, getiteld *Synthesis - drowning*, waarin een springende haas en wervelende florale motieven herkenbaar zijn. De meeste kunstenaars zijn, net als zij, dichtbij hun ei-

genlijke werk gebleven, zoals ook Marijn Akkermans en Marcel van Eeden, die stevast in zwart-wit werkt en daar ook nu niet vanaf wijkt.

Lenneke van der Goot stapte wel uit haar comfortzone. Zij kreeg in een van de kabinetten op de eerste etage een veld met stoeptegels toegewezen als basis voor haar kunstwerk *Object Field*. Zij liet zich inspireren door het verhaal dat in Brabant in de jaren zeventig kinderen met afgedankte gipsen Mariabeelden op

'Het verdwijnt met elke regenbui'

straat mochten krijten. „Het idee dat je iets - in dit geval een heiligenbeeld - kapot krijt terwijl je iets nieuws maakt intrigeerde mij”, vertelt ze.

De kunstenaar maakte speciaal voor deze even stoere als kwetsbare installatie haar eigen witte en felgele krijtbeelden. Het gruis en de grotere restanten van deze krijtvormen, de zogenaamde bouwstenen waarmee ze tekende, liggen als

Zaaloverzicht met v.l.n.r. (met de klok mee): werk van Marjolijn de Wit, Marthe Zink, Arno Kramer, Marcel van Eeden, Thomas Raat en Marc Nagtzaam.

FOTO MIKE BINK

objecten op de ruimtelijke gridtekening. „Het was een hele uitdaging. Normaal gesproken werk ik altijd plat, dit is de eerste keer dat ik in drie dimensies werk”, zegt ze. „Maar dit smaakt absoluut naar meer.”

Bart Lodewijks, haar buurman op deze expositie, is een van de weinige deel-

nemende kunstenaars die al wel jarenlang het materiaal krijt gebruikt. Negentien jaar geleden begon hij aan een vergankelijke lijntekening van krijt die inmiddels over de hele wereld loopt. „Al tekenend probeer ik overal te komen”, zegt de kunstenaar, die zijn werk zijn 'levenslijn' noemt. Gewapend met slechts wat krijt, een waterpas en een aluminium ladder gaat hij de wijk in en vraagt hij aan de bewoners of hij op de gevels van hun huizen of zelfs binnen in hun woningen mag tekenen.

„In een wijk probeer ik alle sociale lagen met mijn lijnen te verbinden. Ik teken niet alleen op de arbeidershuisjes, maar ook op de fabriek of op de villa van de eigenaar daarvan”, legt hij uit. Vaak krijgt Lodewijks toestemming, maar soms roept zijn werk ook weerstand op. Niet iedereen wil de lijnen die hij trekt in zijn straat of op zijn huis. „Het liefst zou ik in het hoofd van de mensen tekenen, de enige plek waar je niet kunt komen”, vertelt hij lachend.

Volgens Lodewijks is krijt een universeel materiaal. „Het heeft iets zachts, iets kinderlijks en onschuldigs. Bovendien verdwijnt het met elke regenbui. Juist dat voorbijgaande karakter van mijn werk spreekt tot de verbeelding. Soms vinden mensen het wel vreemd dat ik als volwassene dagelijks met krijt in de weer ben. Maar als ze eenmaal zien dat ik het professioneel gebruik, is er ook respect. Respect voor mijn inspanning en mijn arbeid.”

Het nieuwe werk van de Nederlandse kunstenaars is aangevuld met enkele interessante internationale bruiklenen. Zo zijn er krijttekeningen van de Duitse kunstenaar Joseph Beuys en een van zijn inspiratoren, de antroposoof Rudolf Steiner te zien. De video *Double Noir* van Nemanja Nikolić

Fragment uit de grote stoeptegelininstallatie 'Object Field' van Lenneke van der Goot.

FOTO MIKE BINK

heeft alles in zich om de grote publieksfavoriet te worden. Met deze animatiefilm, geheel uitgevoerd met wit bordkrijt op een zwarte achtergrond, gooide de Servische kunstenaar eerder dit jaar al hoge ogen op de kunstbeurs Art Rotterdam.

De tekenfilm is opgebouwd uit scènes uit 18 verschillende fragmenten uit bestaande films van Humphrey Bogart. De acteur speelt in de video zowel hoofd-, als bijrol. Hierdoor gebeurt het dat hij tot zijn grote schrik zijn dubbelganger ontmoet. Vol wantrouwen achtervolgen de twee mannen elkaar. Een van hen zal moeten sterven. Een spannend gevecht tegen zichzelf, dat nooit echt ophoudt, volgt.

Wie na al dat krijtgeweld zelf ook zin heeft om aan de slag te gaan, kan terecht in de KrijtKamer waar alles - tot aan de zwarte meubels en wanden toe, volgetekend mag worden. In het aanpalende KrijtLokaal hangen grote passers en linealen om monumentale muurtekeningen te maken. Op het Eemplein, waaraan Kunsthal Kade ligt, mogen kinderen zich op sommige dagen uitleven met stoepkrijt.

Krijt is te zien tot en met 19 augustus in Kunsthal Kade, Amersfoort.

'Lego' is een van de oudere stencilwerken van Icy & Sot in Tabriz, Iran.

FOTO'S ICY & SOT

Filmstill uit de animatie 'Double Noir' van de Servische kunstenaar Nemanja Nikolić.

FOTO KUNSTHAL KADE

'Let her be free' belandde op meerdere muren en de cover van Icy&Sot's gelijknamige boek.

Installatie 'No more gun shops' in Houston, Texas.

beschilderden Icy & Sot afgelopen week twee containers in opdracht van de gemeente. Op eentje kwam 'Free', op de andere 'Dream' en kinderen balanceren op de letters. Dit werk in op-

dracht vormt een publiek aanlooptje naar de expositie die vrijdag opent. Ook al is het niet hun eerste show in Nederland, het wordt voor de broers wel de meest bijzondere. „Onze ouders zijn

erbij. Ze zijn nog nooit eerder bij een tentoonstelling van ons geweest. Het is niet makkelijk in Iran om een reisvisum te krijgen, het is geen kwestie van naar het vliegveld gaan een ticket ko-

pen. Ze kregen pas een paar dagen geleden te horen dat ze weg konden. Voordat zij teruggaan naar Tabriz en wij naar Brooklyn hebben we nu een paar heerlijke hele dagen samen als familie.”